

Rahvastikuareng 2000—2040 maailmas, Euroopas ja Eestis

Ene-Margit Tiit

Tallinn, 30.mai 2022

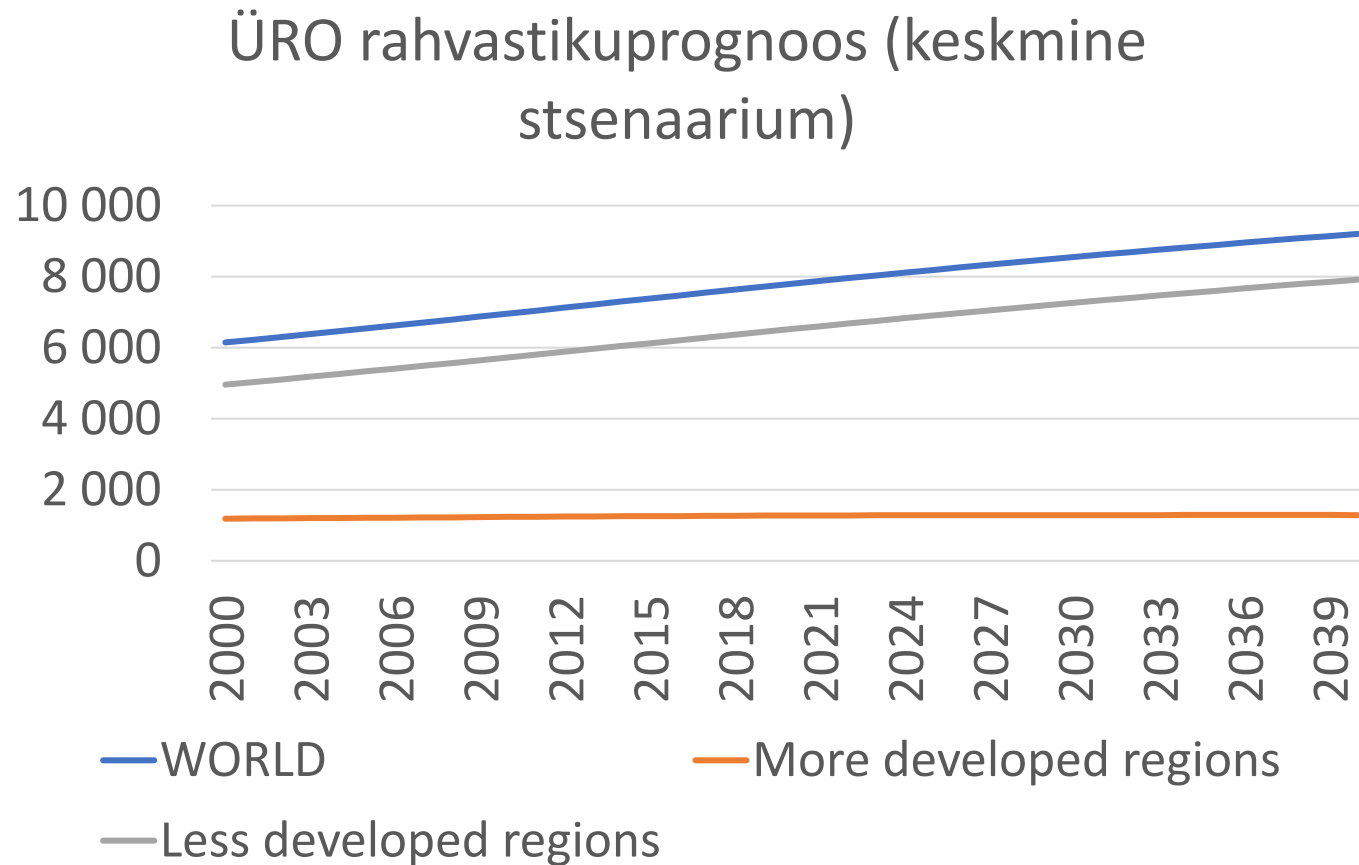
Sisukord

- Rahvastikuareng maailmas 2000—2040
- Rahvastikuareng Euroopas 2000—2040
- Rahvastikuareng Eestis 2000--2040

Rahvastikuareng maailmas aastail
2000—2040

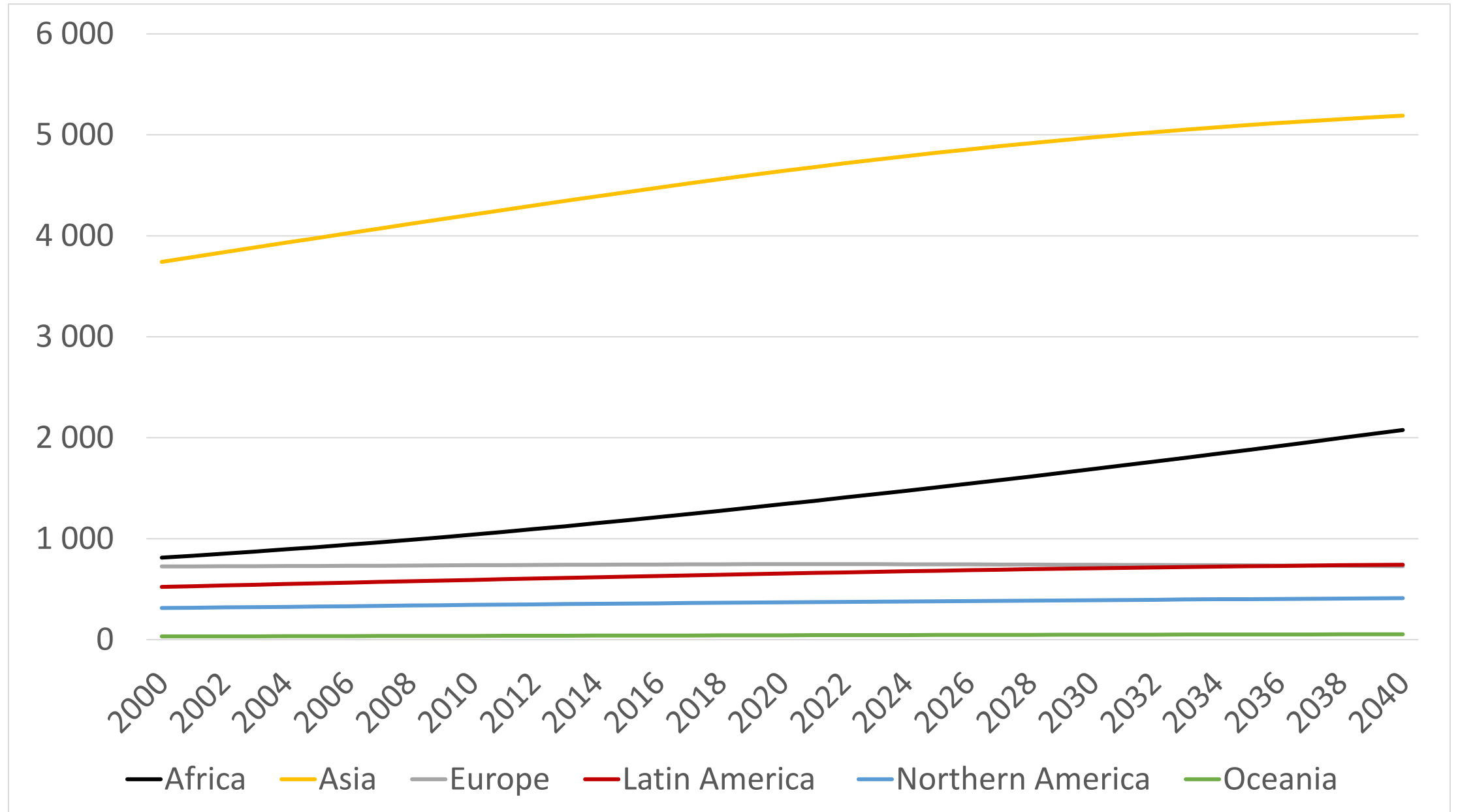
Rahvaarvu muutumine maailmas

Rahvaarv kasvab, ent järjest väheneva kiirusega

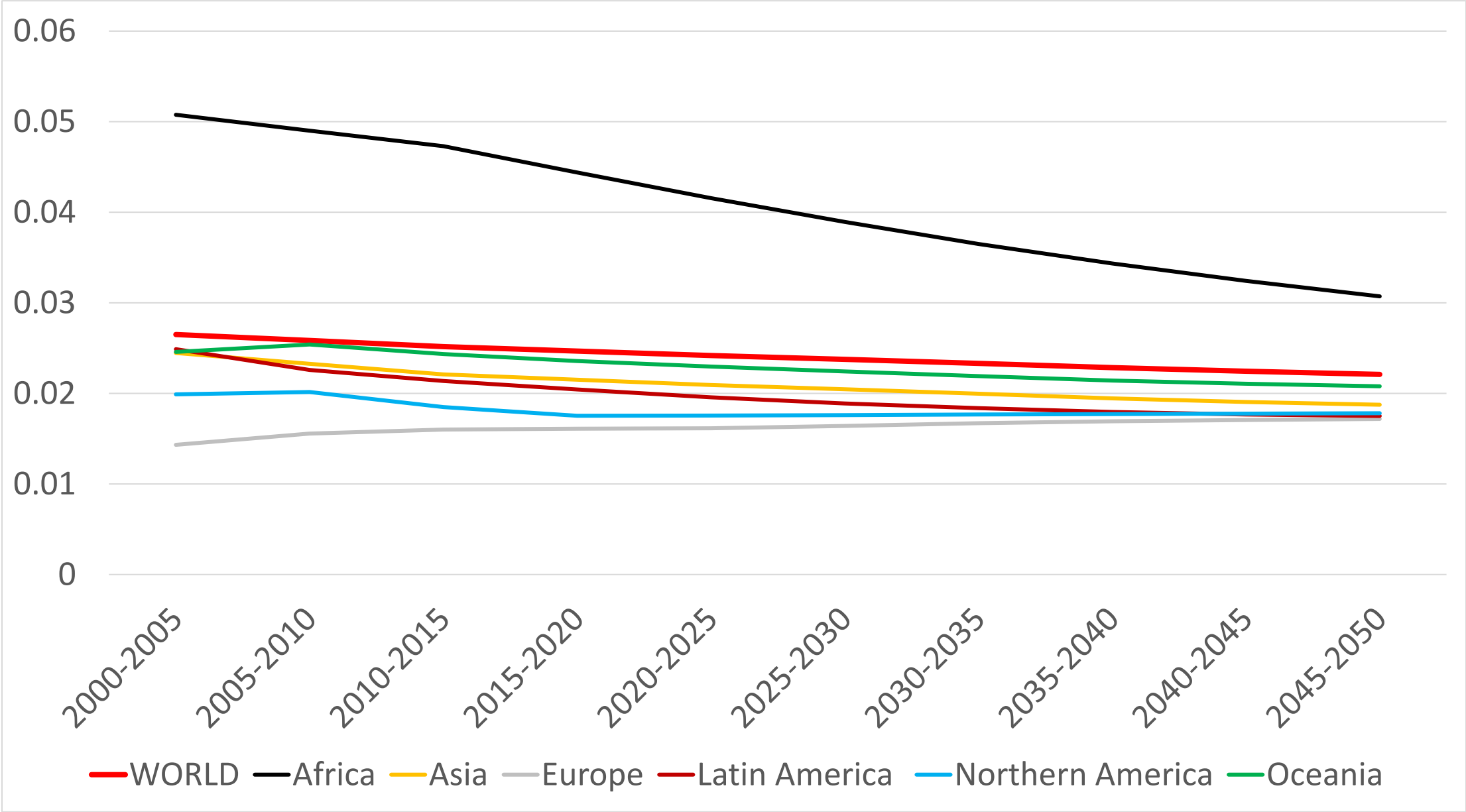

Aasta	Maa rahvastik (miljardites)
2020	7,8
2030	8,5
2040	9,2
2100	10,9

Rahvastikuproгноos maailmajagudes

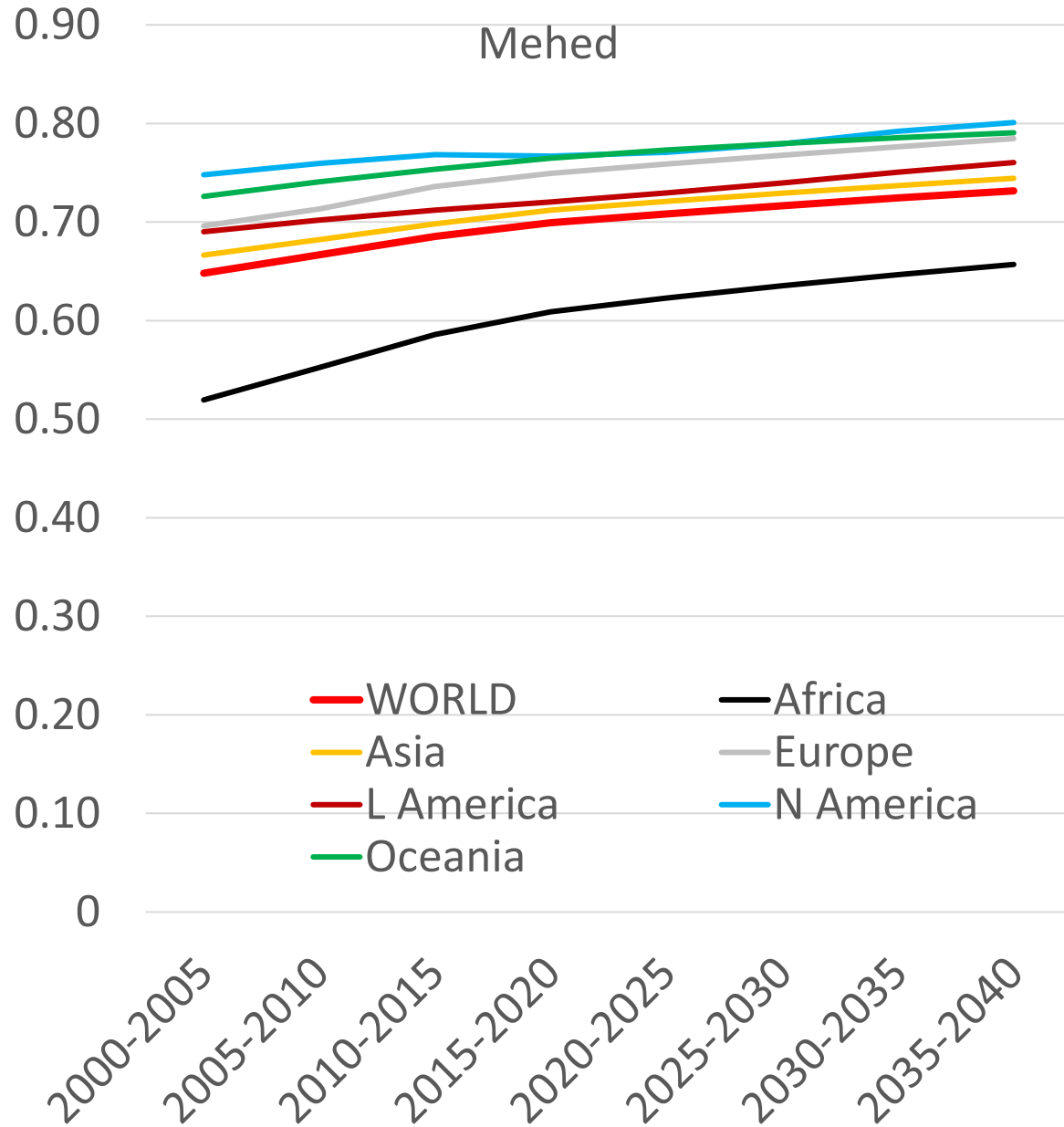

Summaarne sündimuskordaja (TFR) maailmajagudes

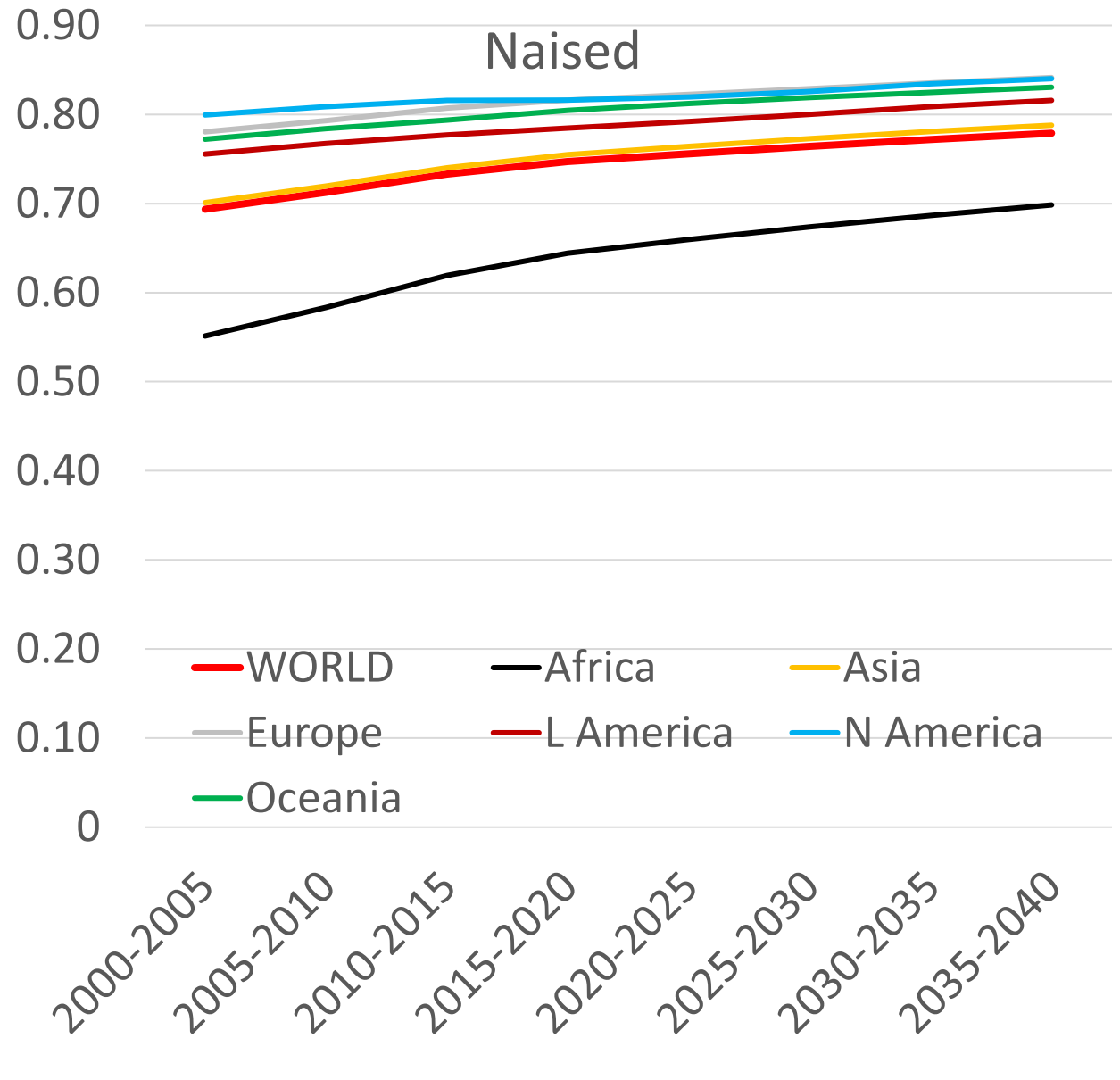

Oodatav eluiga

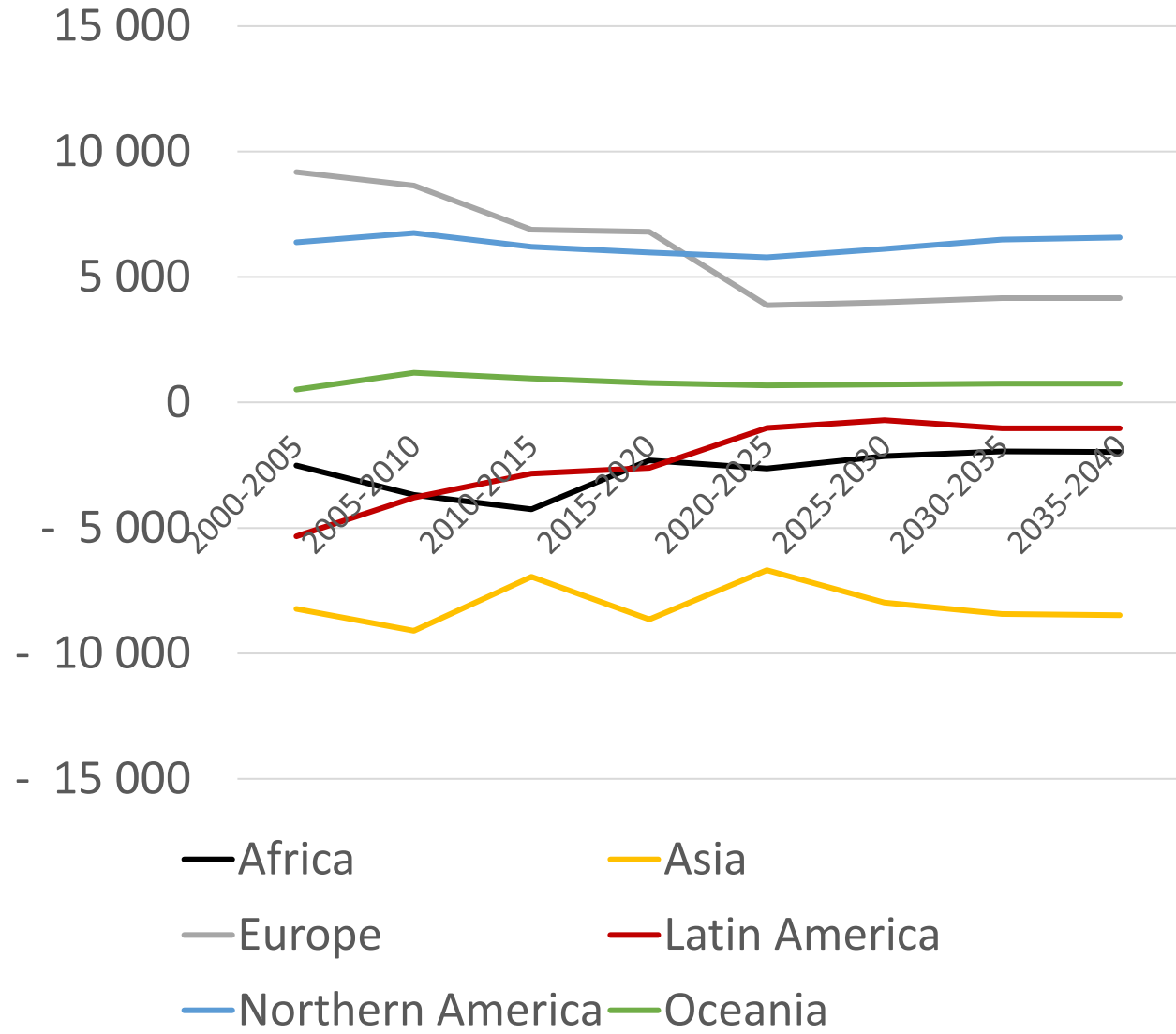
Mehed

Naised

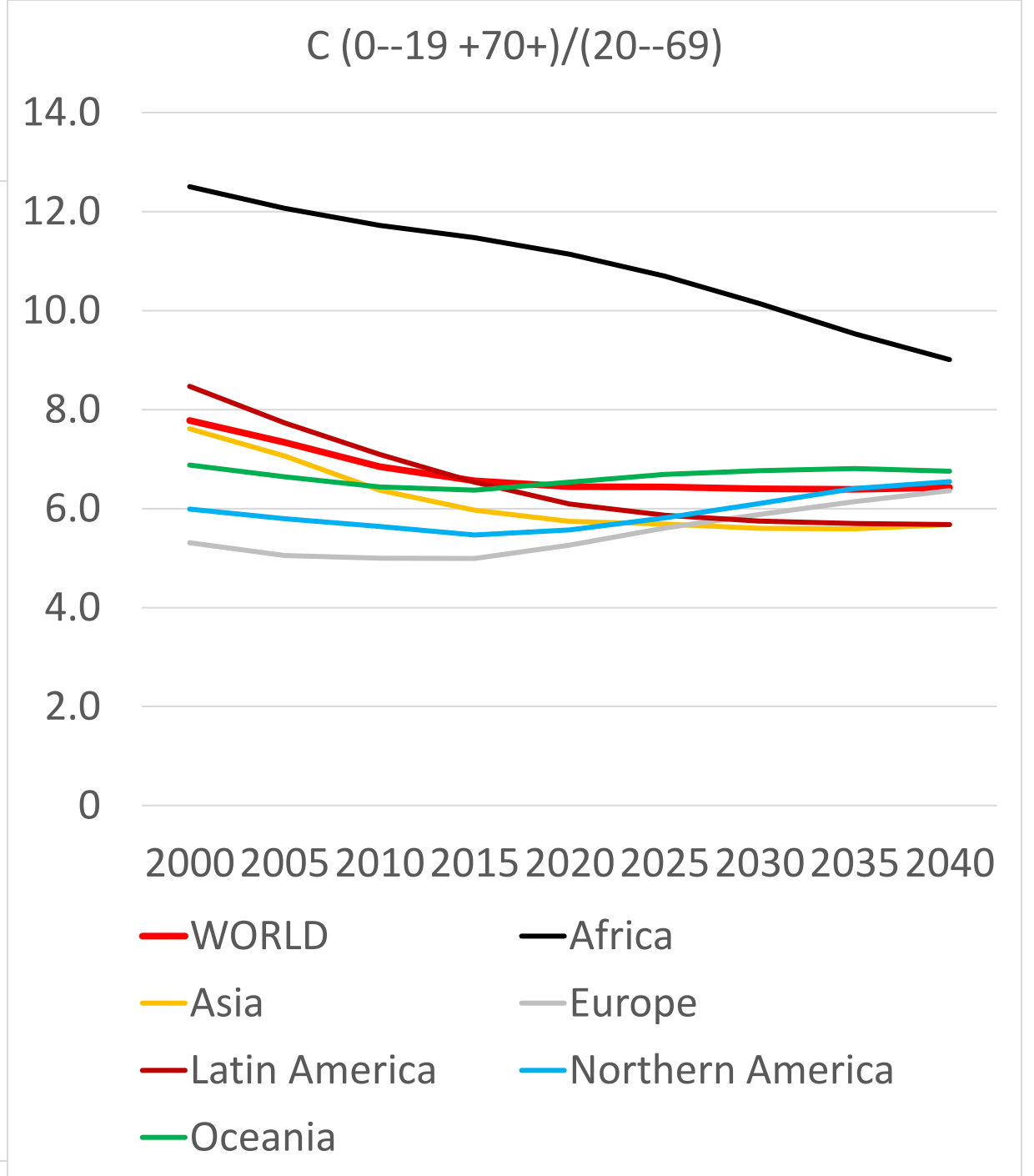
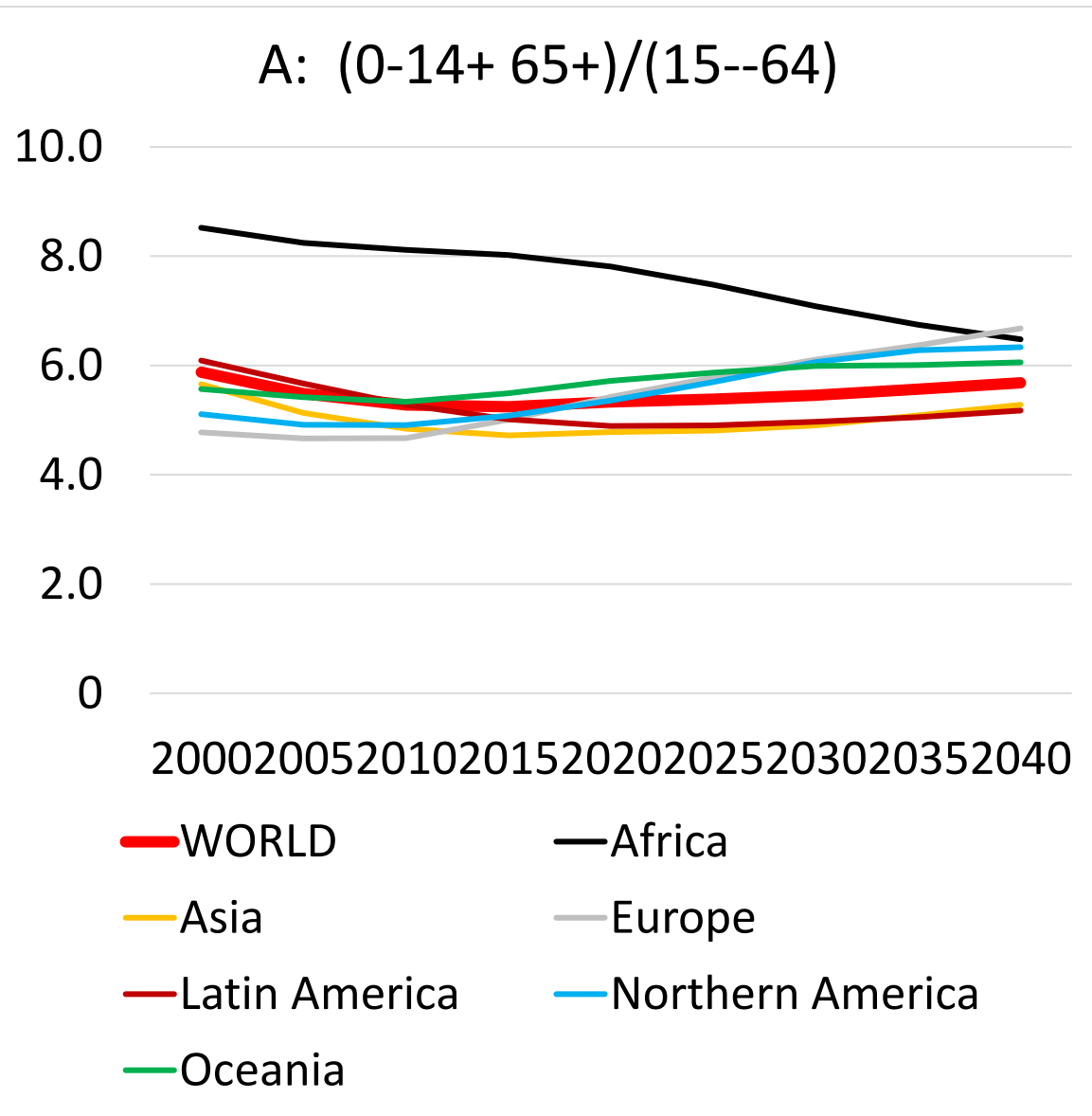
Rändesaldo (miljonites) maalilmajagudes 2000--2040

L	2000-2020		2020--2040	
Africa	- 12 772	-1,6	- 8 695	-0,4
Asia	- 32 933	-0,9	- 31 572	-0,6
Europe	31 518	4.3	16 186	2.2
L.America	- 14 562	-2.8	- 3 791	-0,5
N America	25 317	8.1	24 981	6,1
Oceania	3 432	10.9	2 890	5,5

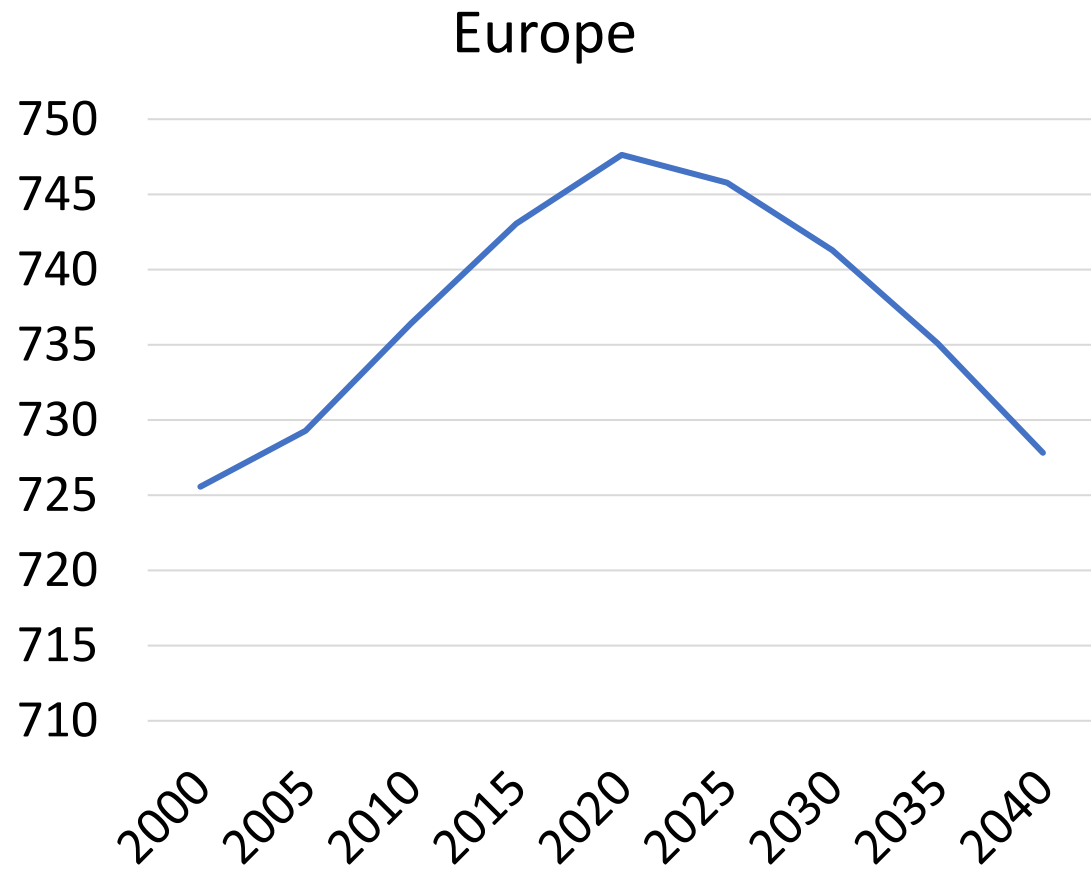

Sõltuvussuhe

Rahvastikuareng Euroopas aastail 2000—2040

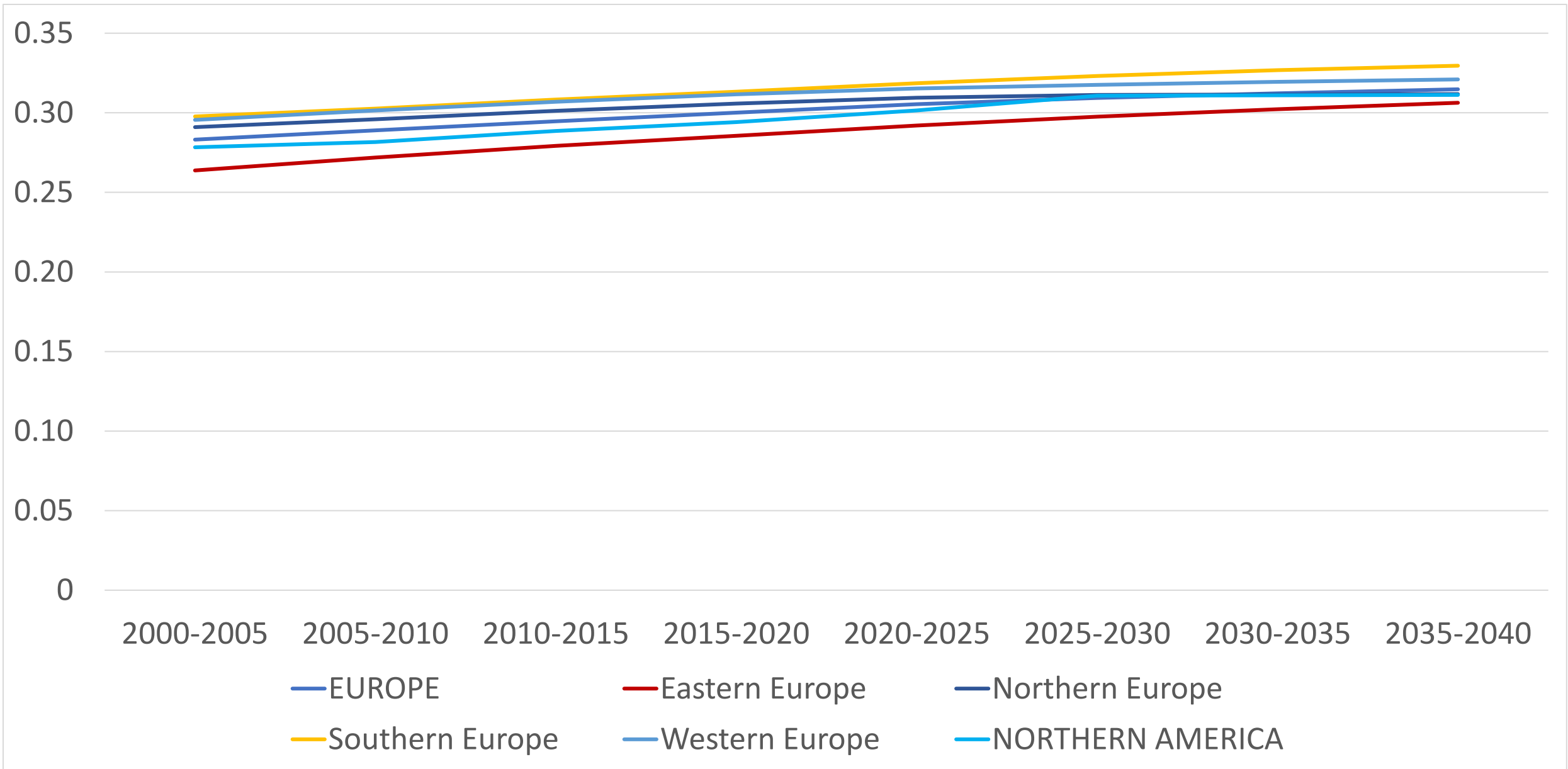
Euroopa rahvaarv hakkab mõõdukalt kahanema

2020	748	100%
2025	746	99,75%
2030	741	99,15%
2035	735	98,32%
2040	728	97,35%

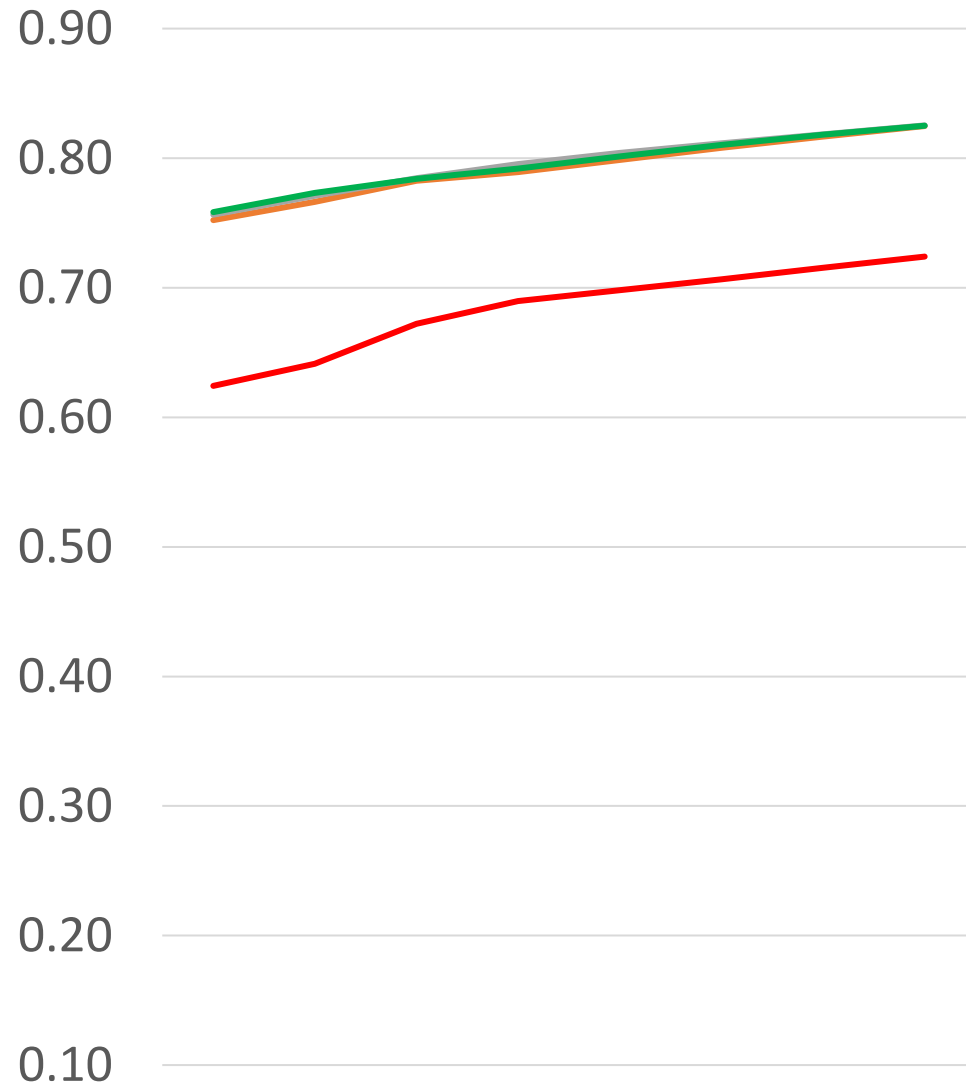

Sünnitaja keskmine vanus

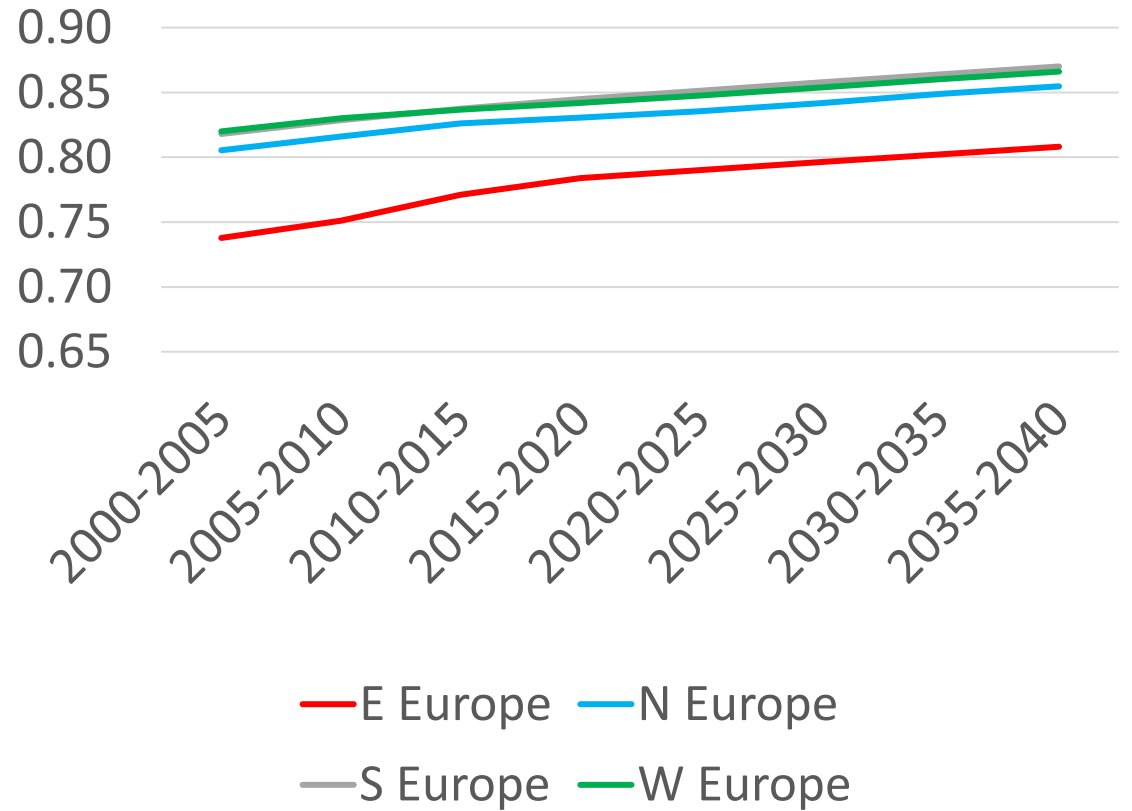

Oodatav eluiga

Mehed

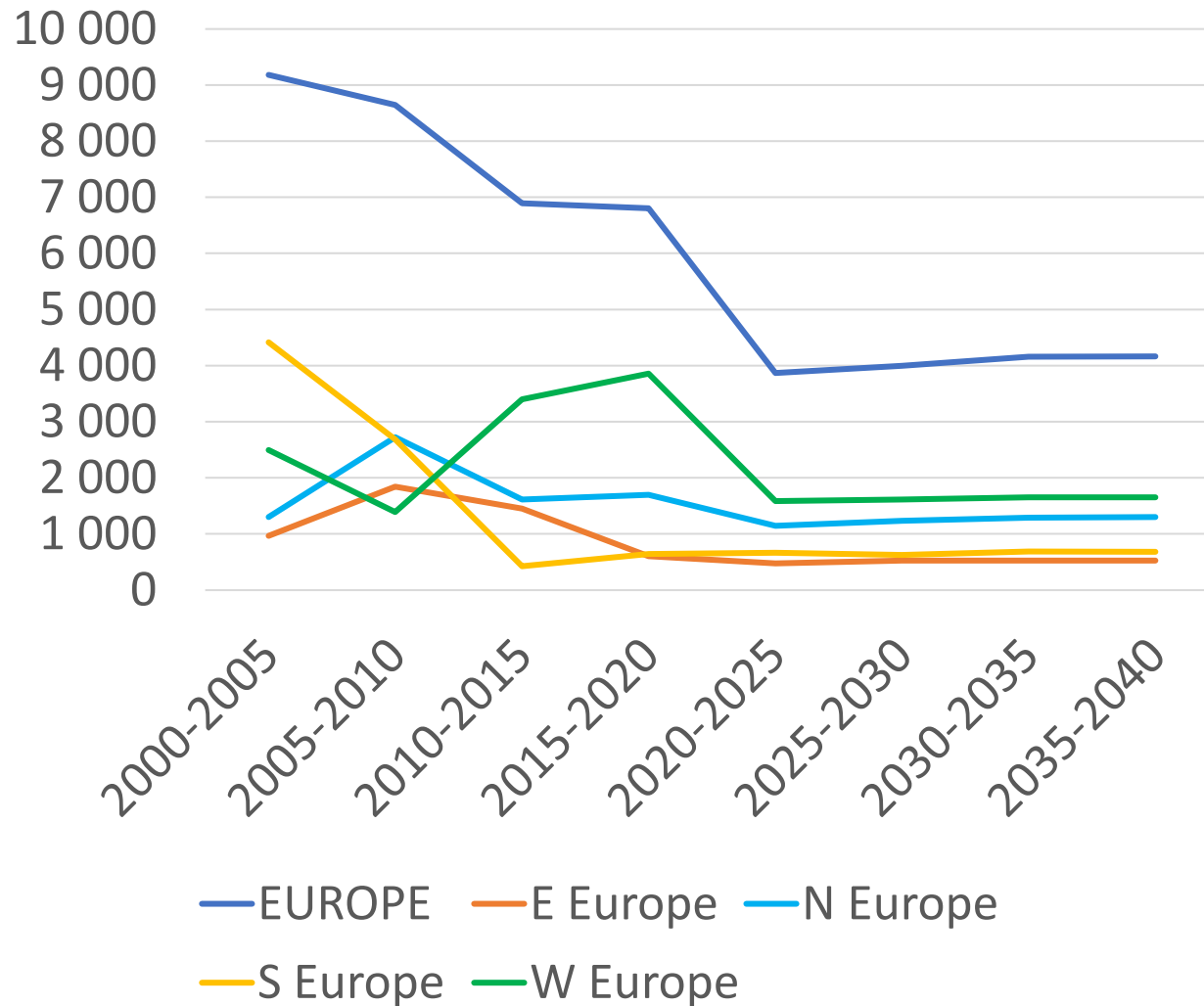

Naised

Rändesaldo Euroopas 2000–2040

Euroopa on sisserände piirkond, kuid järgmise 20 aasta jooksul ennustatakse poole väiksemat rändesaldot kui möödunud kahekümnendil

	2000—2020: %		2020—2040; %	
Europe	31 518	4.34	16 186	2.16
E Europe	4 869	1.60	2 051	0.7
N Europe	7 336	7.77	4 968	4.68
S Europe	8 166	5.64	2 662	1.75
W Europe	11 146	6.11	6 505	3.32

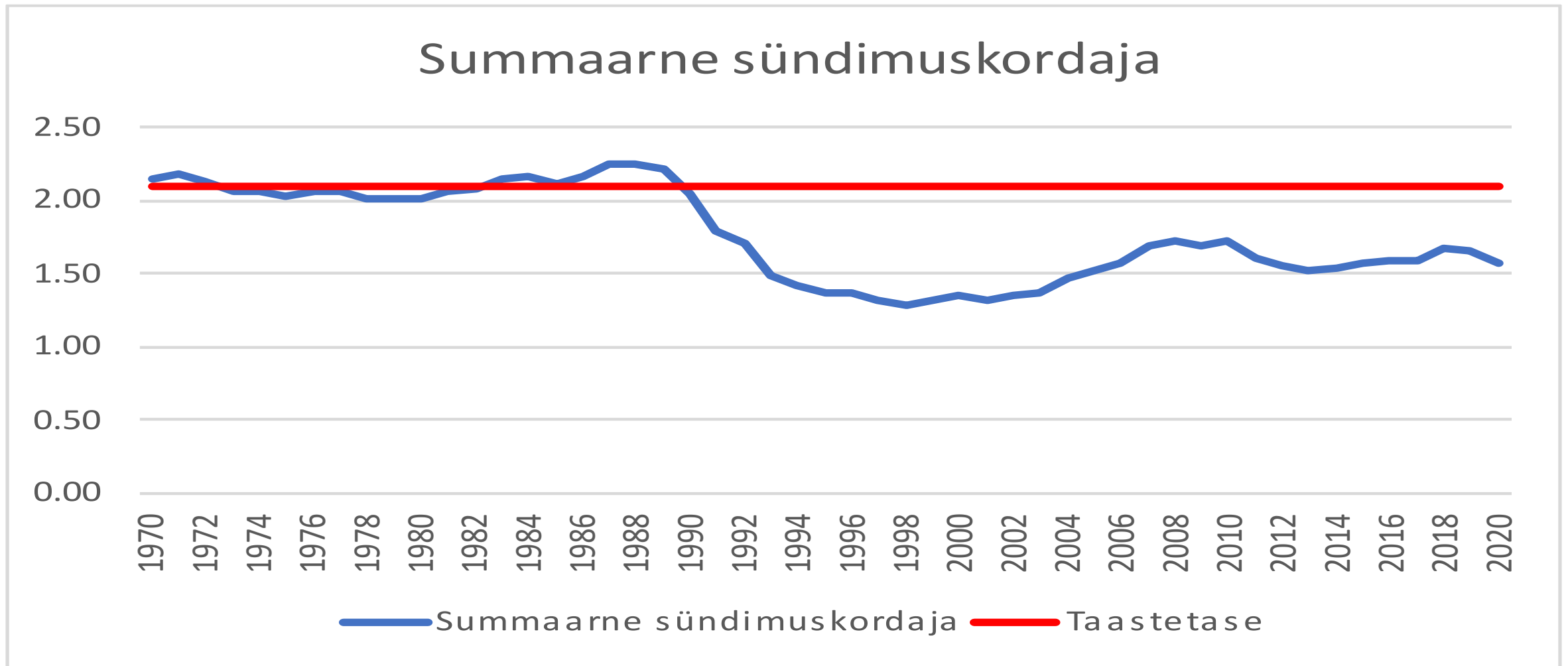
Eesti rahvastikuareng

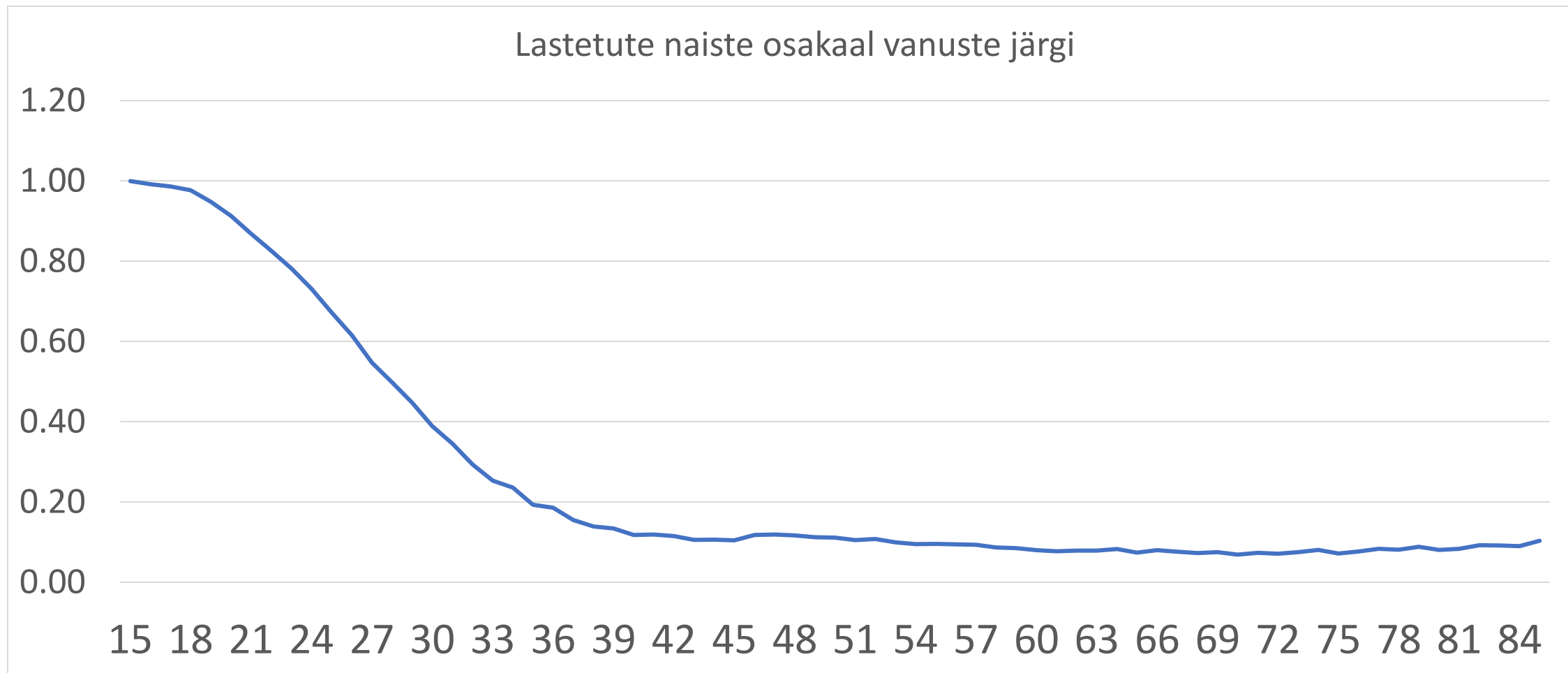
Rahvaarv on hakanud kasvama

2022. aastal võime õigustatult öelda, et paljukorratud väide, et Eesti rahvas on kahanev, kiduv, hääbuv ja väljasurev, ei ole õige ega asjakohane. Viimase **seitsme** aasta jooksul – alates 2015. aastast on Eesti rahvaarv kasvanud 32 tuhande inimese võrra, keskmiselt üle 4500 inimese võrra aastas. Mis on selle kasvu põhjus?

Summaarne sündimuskordaja on madal, nagu kogu Euroopas

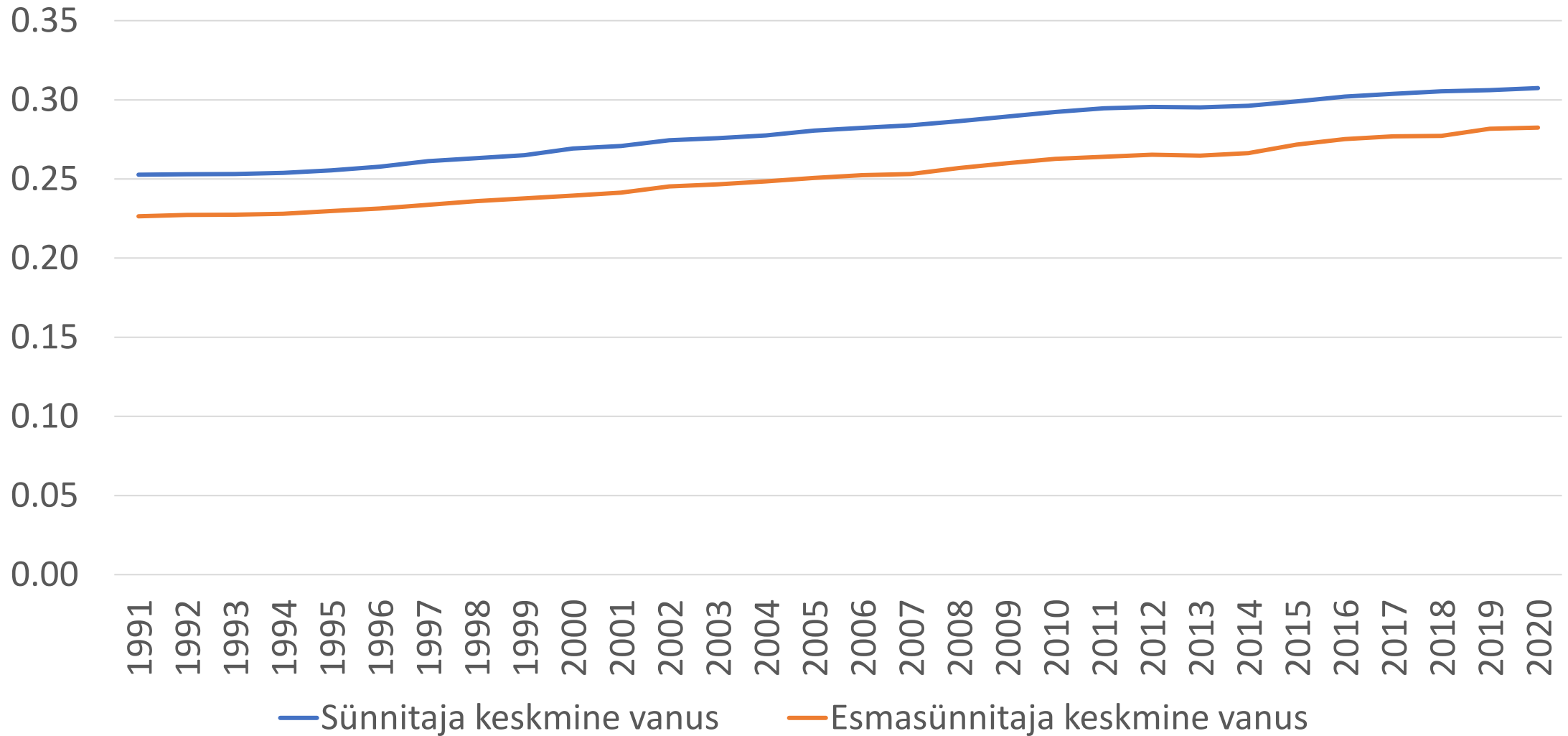

Kas lastetute naiste suur arv või laste vähesus peres?
Suur osa lasteta naistest ei kavatse lastetuks jääda.

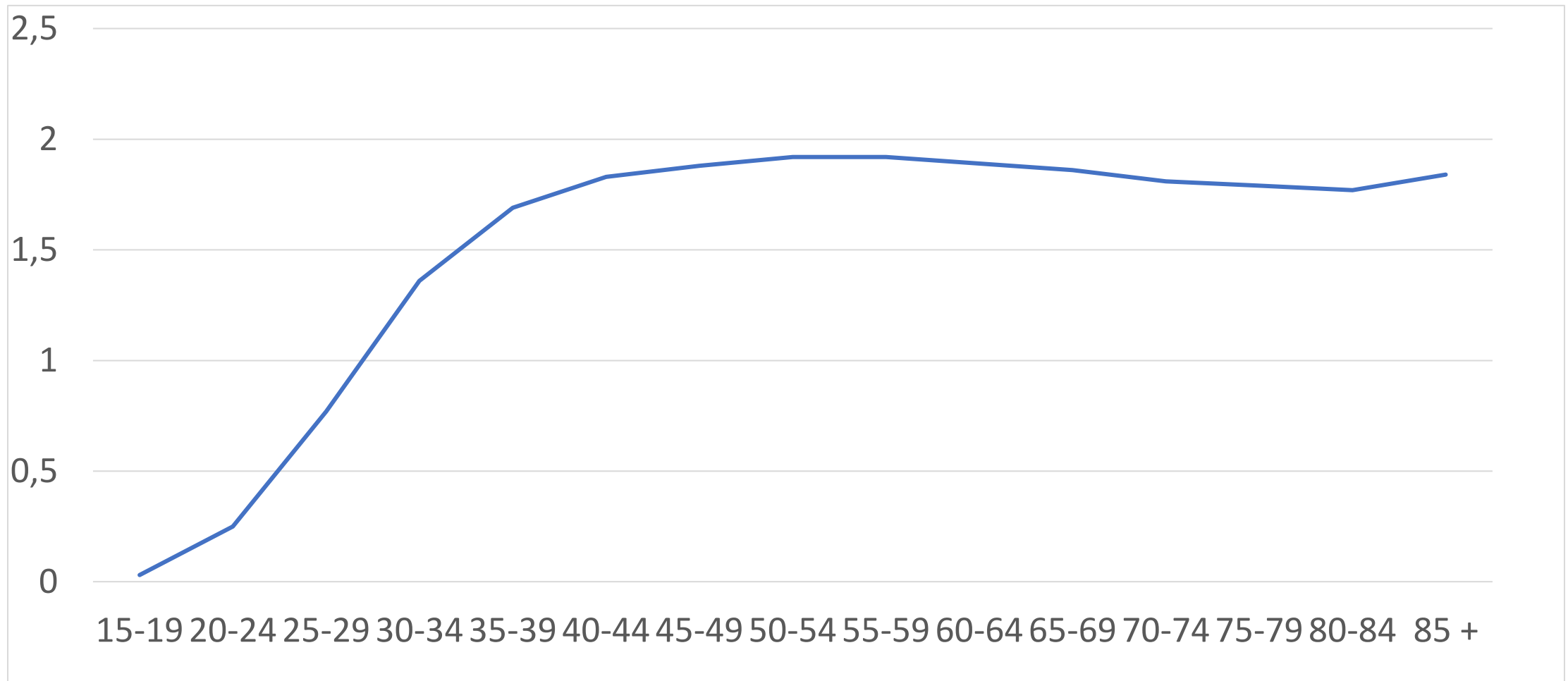
Sünnitatakse viis aastat hiljem kui 30 aasta eest

Sündide edasilükkamine on põhjustanud märkimisväärse rahvastikukao, seda näitab ka sündimuskordaja

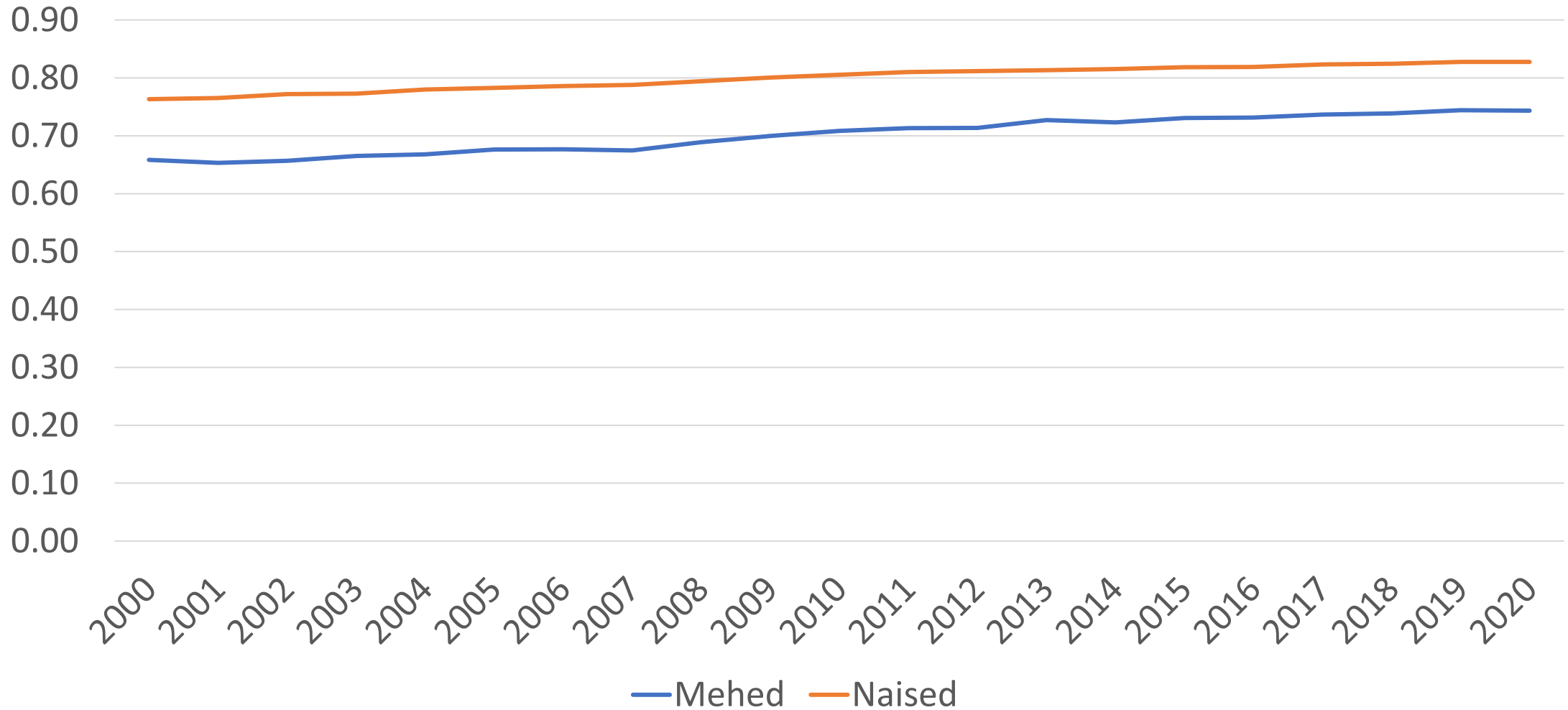
Keskmine sünnitatus laste arv vastavalt naise vanusele 1.01.2012

Ei saa väita, et tänapäeval naised sünnitaksid vähem kui nende emade ja vanaemade põlvkonna esindajad. Keskmiselt sünnitab Eesti naine oma eluaja jooksul ligi 1,9 last, eestlased veidi rohkem kui muude rahvuste esindajad.

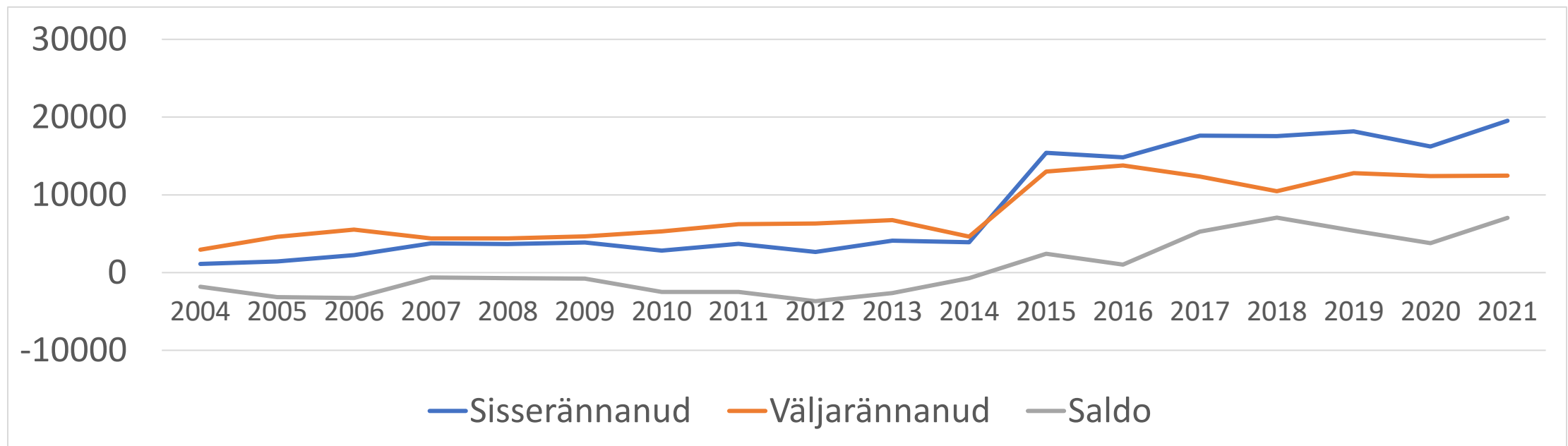
Meeste ja naiste oodatav eluiga

Oodatav eluiga, mis Eestis oli väga madal, on tõhusalt kasvanud (meestel 8,5, naistel 6,5 aastat 20 aasta jooksul) ja on jõudnud Euroopa keskmise lähedale.

Välisränne ja rändepööre

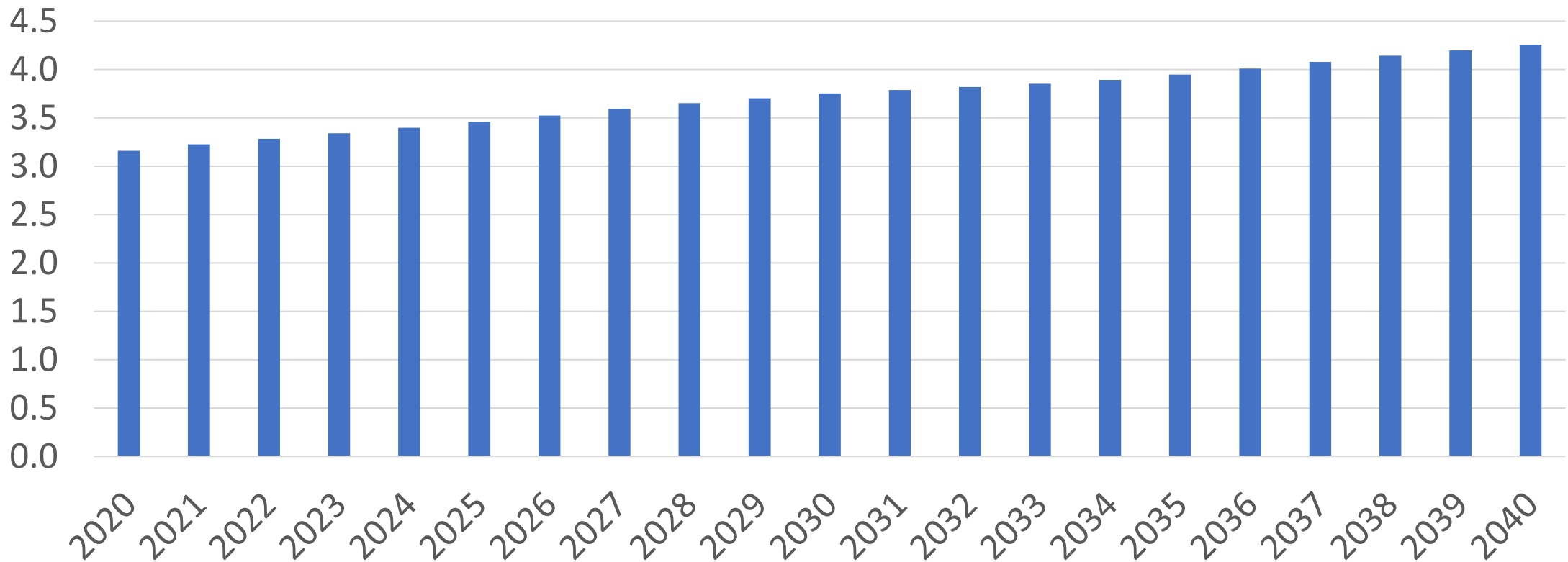
Kõige rohkem on Eesti rahvaarvu ja selle koostist muutnud ränne. Nõukogude okupatsiooni ajal oli Eesti sisserände maa, rahvaarv kasvas poolteise kordseks ja eestlaste osakaal rahvastikus langes 61%ni. Taasiseseisvumisele järgnenud perioodil muutus Eesti väljarännu maaks. Eesti kaotas oma elanikkonnast ca 250 000 inimest, kuid eestlaste osakaal rahvastikus kasvas 69%ni. Möödunud kümnendi keskel toimus aga nn rändepööre – Eesti muutus taas sisserände maaks. Seitsme aasta jooksul alates 2015.aastast on sisseränne ületanud väljarännet ligi 3200 inimese võrra (aastas ca 4,5 tuhat).

Eakate suhe tööalistesse

See suhtarv muutub tänu tööaliste arvu kahanemisele (7% 20 aasta jooksul) ja eluea kasvule, st eakate arvu suurenemisele (25%). Siinjuures on rände mõju tõenäoliselt alahinnatud.

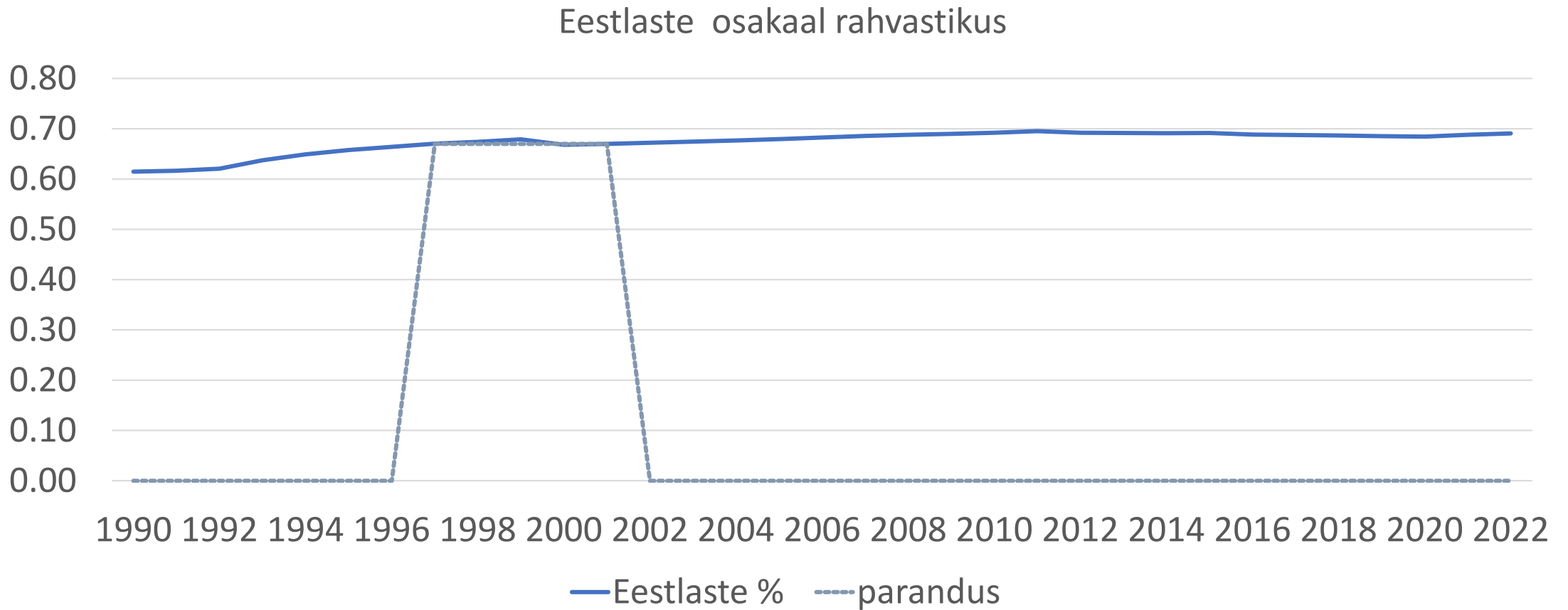
Eakate (65+) arvu suhe tööaliste arvusse (15–64)

Eestlaste arv ja osakaal

Rändepöörde tulemusena on kasvanud ka tagasiränne, seega on (etniliste eestlaste arv kasvanud ligi 920 000ni ja osakaal on 69%.

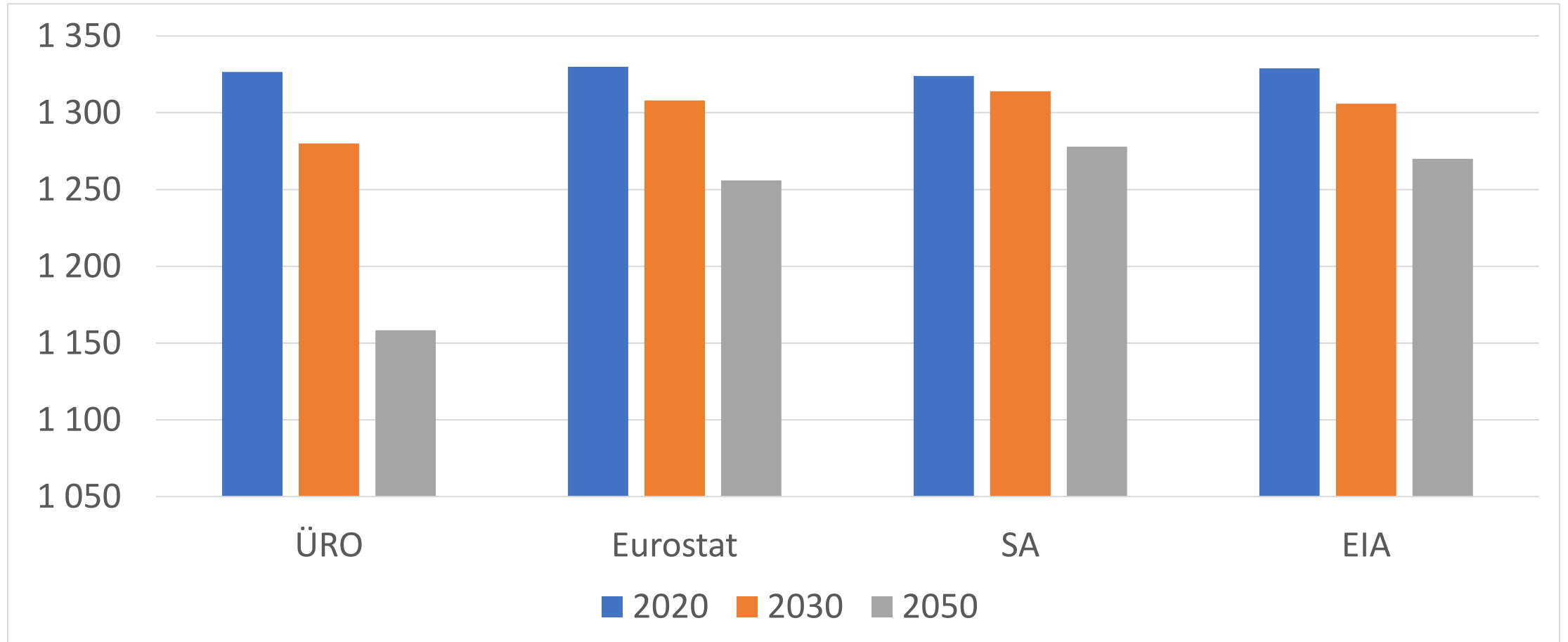
Rahvastikuproгноosid

Rahvastiku prognoosimisel võetakse arvesse olemasolevat rahvastiku koostist, ootuspärast sündimust, suremust ja rännet tulevikus. Sündimus ja suremus kui bioloogilised protsessid on võrdlemisi hästi prognoositavad, aga rände ennustamine on võrdlemisi keerukas. Selletõttu annavadki prognoosid tihti üsna erinevaid ja vahel isegi vastuoksuslikke tulemusi. Tavapäraselt esitatakse mitu prognoosi, lähtudes erinevatest sündimuse, suremuse ja rände näitajatest.

Eesti kohta on praegu kasutatavad nelja institutsiooni poolt tehtud prognooside komplektid: ÜRO (2019), Eurostat, Demograafia Instituut Eesti Inimarengu Aruande jaoks (2018) ja Statistikaamet (2019). Kõik prognoosid on tehtud enne sõda Ukrainas ja ei arvesta põgenikke. Eesti Arenguseire Keskus on andnud ka prognoose, kus kasutatakse alusena Eurostati prognoosi ja lisatakse juurde hüpoteetilised Eestisse jäänud ukrainlaste kogused.

Kõigil juhtudel on esitatud põhi- või keskmine prognoos, EIA puhul positiivset rännet arvestav prognoos.

Eesti rahvastikuprognosisid

Prognooside hinnang

Rahvastikuprognoosidele on omane, et neid tuleb tihti uuendada hoolimata sellest, et metoodika üldjuhul ei muutu. Uuendamise põhjuseks on uuenenud andmed, eriti rände osas. Kuna välismaal tehtavad prognoosid kasutavad pikaajalisi rändeandmeid, ei ole nendes Eesti rändepööret arvestatud – nt ÜRO prognosid arvestatakse iga-aastaseks rändesaldoks -5000 inimest. Ka teistes prognoosides on arvestatud pigem negatiivse rändesaldoga.

Arvestades toimunud rändepööret on suhteliselt tõepärane eeldada, et rahvaarv pigem kasvab igal aastal mõnetuhande inimese võrra – seda ka sõltumata sellest, kui palju pagulasi Eestisse jääb.

Suuri muutusi Eesti rahvaarvus pole alust lähiajal oodata.